

BUDGETFORLIG 2025 HERNING KOMMUNE

Tiltrådt af Venstre, Socialdemokratiet, Borgerlisten, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Per Ørum (UP)

Budgetforlig 2025

Herning, 9. september 2024

INDLEDNING

Herning-egnen er en dynamisk kommune, rig på stærke fællesskaber. Byrådet er i gang med en udviklingsproces, som tager sigte på netop at aktivere disse fællesskaber – en proces, som vil blive intensiveret i de kommende år.

Forebyggende, langsigtede og tværgående løsninger, hvor aktører udefra inddrages, vil blive stadig mere nødvendige frem mod 2030, når en række kommunale udfordringer skal imødegås.

Heldigvis står Herning Kommune midt i 20'erne med en sund økonomi, hvor der er luft til at tage imod uventede stød. Der er gennem de senere år ført en ansvarlig, økonomisk politik.

Den kommunale skattestigning på 0,5 procent, som parterne bag Budgetforlig 2024 vedtog, hjælper de kommende år med at stabilisere budgetterne.

Økonomiaftalen mellem KL og regeringen tilfører driftsmidler til bundne opgaver på særligt ældre- og folkeskoleområderne. Velfærdsinitiativer, igangsat af Folketinget, supplerer således de markante, lokale løft på en række velfærdsområder, som blev vedtaget med budgetforliget for 2024.

De danske kommuners økonomi vil fortsat være presset frem mod 2030, og forligspartierne følger den økonomiske udvikling tæt.

● FOLKESKOLEN

Sidste års budgetforlig afsatte betydelige midler til et løft af folkeskolerne i Herning Kommune. Fra 2024-2027 blev området således tilgodeset med henholdsvis 5,4, 13, 14 og 15 millioner kroner. Samtidig forpligtede forligspartierne hinanden på fortsat at have særligt fokus på folkeskolen ved budgetlægningen for 2025 og frem.

Med dette budgetforlig afsættes yderligere i alt 40,3 millioner kroner til styrkelse af folkeskolen de kommende fire år.

Herunder præsenteres enkelt-elementerne nærmere.

De ældste skoleelever har særligt fokus

Dette budgetforlig afsætter årligt yderligere seks millioner kroner til kommunens i forvejen velfungerende folkeskolars arbejde.

De fire millioner kroner skal gå til en særlig indsats målrettet de ældste skoleelever. Målet er at styrke elevernes trivsel og faglige færdigheder, før de unge sendes videre ud på ungdomsuddannelserne eller arbejdsmarkedet, og at sikre:

- *en god overgang fra mellemtrin til overbygning. Dette gælder særligt for de skoler, der tager imod elever fra fødeskoler og danner nye klasser.*
- *en styrkelse af klassefællesskaberne.*
- *understøttelse af fagligheden i dansk og matematik. Elevernes mulighed for at bestå folkeskolens afgangsprøver skal forbedres, så dørene holdes åbne til ungdomsuddannelserne.*
- *et forstærket samarbejde med klasselærerne om den enkelte elevs trivsel, uddannelsesvalg med videre.*
- *ekskursioner, der støtter faglighed og klassefællesskab.*

De resterende to millioner kroner årligt skal blandt andet sikre:

- *at der fremover højst er 26 elever i hver 0.-2. klasse mod et hidtidigt klasseloft på 28.*
- *at der gøres yderligere forsøg med NEST-klasser. I øjeblikket kører et pilotprojekt på Kibæk Skole.*

- *at der arbejdes videre med erfaringer fra den norske kommune Lillehammer. Her har man gode erfaringer med inklusion.*

Intensiveret undervisning og juniormesterlære

Folkeskolens kvalitetsprogram, som er vedtaget af Folketinget, afsætter penge til en lang række initiativer. Der skal blandt andet investeres i intensiveret undervisning i dansk og matematik og mulighed for juniormesterlære i udkolingen.

Herning Kommune modtager fra 2026-2028 henholdsvis 3,9 millioner kroner, 4,6 millioner kroner og 7,8 millioner kroner til formålene.

• DE YNGSTE BORGERE

Herning Kommune forholder sig hele tiden til udviklingen inden for dagtilbud. Forligspartierne tager med dette budgetforlig en række konkrete beslutninger på området.

Dagtilbud Hammerum/Gjellerup

I Budgetforliget 2023 besluttede byrådet at erstatte Brønsgård og Gården i Hammerum-Gjellerup med nybyggeri. Byggeriet er blevet forsinket på grund af sikkerhedskrav. Efter den reviderede tidsplan forventes Brønsgård færdig i sommeren 2026.

Forsinkelsen øger presset på vuggestuepladser. Samtidig viser prognoserne, at nybyggerierne skal fremrykkes for at rumme efterspørgslen i Hammerum/Gjellerup.

Derfor igangsættes:

- *1. januar 2025 byggeri af vuggestuepladser ved Gården, så pladserne er klar 1. december 2026.*
- *1. november 2026 byggeri af børnehavepladser ved Gården, så pladserne er klar 1. juli 2028.*

Gårdens børnehavebørn skal i byggeperioden genhuses på gamle Brønsgård. Derfor kan børnehaveafdelingen først bygges, når ny Brønsgård er færdig.

Der afsættes i alt 46,2 millioner kroner til byggerierne.

Nybyggeri i Tjørring

Solstrålen, afdeling Bakken i Tjørring rummer 45 vuggestuepladser. Bygningen er fra 1960'erne og trænger til en opgradering.

Forligspartierne afsætter fra 2028-2030 i alt 34,5 millioner kroner til et cirka 800 kvadratmeter stort børnehave- og vuggestuebyggeri ved Lundgårdskolen.

Næste skridt i Børnenes Sunds

I 2023 besluttede byrådet at sammenlægge Skalmejegården og Børneliv til ét dagtilbud i Sunds-Ilskov-Skalmeje-området. Det er sket 1. august i år.

Efter sammenlægningen er bestyrelserne nu i gang med at arbejde med visionen for Børnenes Sunds. Forligspartierne anerkender, at der kan blive brug for yderligere anlægsmidler til at supplere de penge, der allerede er afsat. Det er vigtigt, at der er stærke, pædagogiske tilbud i Sunds.

Dagtilbud

Placering af erstatningsbyggeri skal fastlægges i samarbejde med den nye ledelse, den nye bestyrelse og de visioner og ideer, de måtte have. Derfor kan det endelige projekt endnu ikke beskrives.

Anlægspengene flyttes derfor til 2027, hvor der afsættes 14,8 millioner kroner. Dermed får den nye ledelse og bestyrelse tid til at sikre den optimale løsning.

Udgangspunktet er fortsat et byggeri på knap 1.000 kvadratmeter med plads til 36 vuggestuebørn og 44 børnehavebørn. Udviklingen følges tæt med henblik på den rette dimensionering af byggeriet.

Skole

Der er sat en række renoveringer og anlægsarbejder i gang ved Sunds Skole, afd. Nøddevej og afd. Skalmeje. Med hensyn til

det videre forløb afventer forligspartierne også her den visionsproces, der er i gang.

Tilpasning og udvidelse i Timring

Timring Læringscenter har modtaget et påbud fra Brandtilsynet om, at der ikke med de nuværende flugtveje må være børn på 1. sal. På læringscentret er der desuden brug for at etablere et krybberum.

Der er udarbejdet et projekt, som tilpasser og udvider det nuværende byggeri. Udover 400.000 kroner, som allerede er bevilget fra Pulje Til Små Anlægsprojekter, er der brug for 1,6 millioner kroner for at realisere projektet. Forligspartierne afsætter beløbet i 2025.

Mere kvalitet i dagtilbud

De senere år har Herning Kommune afsat betydelige midler til at løfte dagtilbudsområdet. Sammenlignet med for få år siden arbejder der i dag mere end 30 ekstra medarbejdere i dagtilbuddene, og yderligere cirka 20 forventes at være på vej.

Forligspartierne anerkender det store arbejde, der dagligt gøres i dagtilbuddene og tilføjer fra 2025 yderligere 3,4 millioner kroner årligt til styrkelse af området.

Målet er blandt andet at øge andelen af uddannet personale i dagtilbuddene.

Udsat skolestart

Der afsættes årligt 1,5 millioner kroner til at implementere en ny lov, der sikrer bedre muligheder for udsat skolestart.

• UNGE OG UDDANNELSE

Ny busvej skal binde uddannelser sammen

Herning ønsker fortsat at være en attraktiv uddannelsesby. Det skal også fremgå af byens rum. "Uddannelsesbåndet" støtter denne intention og bliver den primære forbindelse mellem Herning Gymnasium og Herningsholm Erhvervsskole i den nordlige del af Herning.

Forligspartierne ønsker anlagt en busvej med cykel- og gangforbindelse på strækningen fra H. P. Hansens Vej ved gymnasiet til Svanekevej ved Håndværkerkollegiet. Målet er at binde området bedre sammen. Samtidig gør busvejen det langt lettere at betjene uddannelserne med én busrute.

Parterne bag forliget afsætter fire millioner kroner i både 2027 og 2028 til arbejdet.

Nye muligheder for de 18-24 årige

§ 17, stk. 4-udvalget om Ung i Herning har som én af deres anbefalinger, at der etableres et UngHerning+, som målrettes de 18-24 årige. Initiativet skal tilbyde en bred vifte af sociale aktiviteter og samværsmuligheder til de unge i den aldersgruppe og blandt andet bygge på de positive erfaringer fra UngHerning.

Udvalget anbefaler også, at ordningen med fritidspas udvides til de 18-24 årige.

Forligspartierne afsætter henholdsvis 0,5 millioner kroner og 0,2 millioner kroner i 2025-2028 til formålene.

Mere hjælp til børn og unge i mistrivsel

Børn og unge i psykisk mistrivsel, og deres familier, skal have hurtig hjælp, når behovet opstår og med så tæt en kobling til barnet eller den unges hverdagsmiljø som muligt.

Som del af ti-årsplanen i psykiatrien får kommunerne økonomisk støtte til at oprette og drive lettilgængelige tilbud til børn og unge mellem 6 og 18 år, som mistrives psykisk.

Herning Kommune tildeles cirka 4,3 millioner kroner årligt til formålet.

Unge på kanten

NEET betegner den gruppe af unge mellem 16 og 25 år, som hverken er i beskæftigelse eller uddannelse: Not in Employment, Education or Training.

Der er netop nedsat en tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra Børn og Forebyggelse, Børn og Læring og

Ungevejledningen, som skal arbejde videre med den nyeste viden på området.

Samtidig er Herning Kommune i gang med en række sociale investeringer i tråd med byrådets udviklingsdagsorden, som i større eller mindre grad omfatter NEET-problematikken.

Forligspartierne understreger vigtigheden af de forskellige initiativer, der er sat i gang. Beskæftigelsesudvalget og Børne- og Familieudvalget følger i samarbejde udviklingen på området tæt.

• BÆREDYGTIGHED OG VEDLIGEHOOLD

Kommunale bygninger skal vedligeholdes bedre

Herning Kommune ønsker at prioritere vedligeholdelsesarbejder på en række kommunale bygninger. Kommunen råder over 450.000 kvadratmeter, så der er tale om en stor kapital, der ikke mindst af bæredygtighedshensyn bør bevares og vedligeholdes bedst muligt.

Forligspartierne afsætter fra 2028 og frem en årlig pulje på 15 millioner kroner til forbedringer og vedligehold af bygningsmassen.

Målet er også på sigt at undgå reparations-arbejder, som kunne være forebygget ved at udvise rettidig omhu.

Penge til presset vejnet

Kommunens vejnet er under pres fra øget og tungere trafik, som nedbryder asfalten. Hvis udbedring af skaderne udsættes, kan det fordyre reparationerne.

Forligspartierne afsætter fra 2028 og frem yderligere ti millioner kroner årligt til at vedligeholde de kommunale veje.

I perioden 2025-2027 afsættes årligt 4,2 millioner kroner til formålet.

Opmærksomhed på konsekvenser af grøn trepart

Det bliver en stor opgave for Herning Kommune at bidrage til at føre den grønne trepartsaftale, Aftale Om Et Grønt Danmark, ud

i livet. Forligspartierne har fokus på udfordringen og følger udviklingen tæt.

Ønsket er, at Herning Kommune, så vidt det er muligt, er på forkant med de opgaver, trepartsaftalen vil føre med sig.

Billigere at køre kollektivt - mobilitet

Når flere borgere benytter sig af den kollektive trafik, reduceres CO2-udslippet. Som et forsøg er det fra 1. oktober 2024 til 1. april 2025 gratis at tage kommunens lokalbusser. Samtidig kører unge under 26 år for halv pris i bybusserne, ligesom samme målgruppe også får halveret prisen på de blå, regionale busruter.

Forligspartierne følger med interesse de erfaringer, der viser sig i løbet af forsøgsperioden og ønsker en evaluering på forårets budgetkonference i 2025.

Her ønskes også en status og en evaluering af Flexturordningen. Blandt andet ønskes afdækket, om vi har de rigtige knudepunkter, og om det er muligt at skærpe kommunikationen omkring Flextur yderligere.

En anden mulighed for at reducere CO2-udslippet er ved at tage cyklen i stedet for bilen. Her ønsker forligspartierne afsat en pulje på to millioner kroner i 2025 til anlæg af yderligere cykelstier i kommunen. Pengene ventes suppleret af midler fra den statslige pulje på området.

Forligspartierne anmoder desuden om at få afdækket, om der kan skiltes bedre for cyklisterne, og om en app-løsning, der guider til veje uden for megen trafik, kunne være en mulighed.

Vores egen klimaplan

Herning Kommune som virksomhed har sin egen klimaplan, som skal sikre, at vi kommer i mål med kravene til grøn omstilling og bæredygtighed. Forligspartierne følger arbejdet med at implementere elementerne i planen tæt.

• FRIVILLIGHED OG FÆLLESSKABER

Støtte til aktive borgere og foreninger

Støtten til frivilligt arbejde, de såkaldte § 18-midler, spiller en vigtig rolle for en række lokale foreninger og aktører. Også i relation til byrådets udviklingsarbejde er civilsamfundet og mobiliseringen af dets mange aktive borgere og foreninger vigtige for i fællesskab at finde de bedst mulige løsninger.

Forligspartierne anerkender det store frivillige arbejde, der gøres rundt omkring i kommunen. Ofte kan selv mindre støttebeløb gøre en stor forskel for det frivillige arbejde. Derfor øger forligspartierne § 18-midlerne med en halv million kroner.

Sang for demente

Den Jyske Sangskole tilgodeses med 0,3 millioner kroner om året. Pengene skal blandt andet gå til at understøtte opstart og efterfølgende facilitering af demenskor på aktivitets- og plejecentre. Forligspartierne forventer, at Den Jyske Sangskole løser opgaven i et tværgående samarbejde med Sundhed Og Ældre.

Fællesskabs-udvalget

Paragraf 17, stk. 4-udvalget om fællesskaber afrapporterer i starten af 2025. Forligspartierne afventer tilbagemeldingerne fra udvalget og vil ved næste års budgetlægning være opmærksom på muligheden for at tilføre yderligere økonomi til at støtte fællesskabs-initiativer og -projekter.

• KULTUR OG FRITID

Støtte til operafestival

Herning Opera Festival er netop blevet afviklet for sjette gang. Arrangementet er vokset over årene og er i dag et af fyrtårnene på kulturområdet i Herning Kommune.

Forligspartierne anerkender det store og dygtige arbejde, aktørerne bag festivalen yder. Forligspartierne afsætter årligt 200.000 kroner ekstra til festivalen.

Målet er at modsvare festivalens stadigt stigende ambitionsniveau.

Opbakning til Fermatens planer

Det regionale spillested Fermaten ønsker at forbedre de fysiske rammer for de mange frivillige. Samtidig trænger ankomstområdet til at få forbedret fremkommeligheden.

Forligspartierne afsætter i 2026 tre millioner kroner som bidrag til det videre arbejde med renoveringsplanerne i forventning om, at Fermaten søger supplerende finansiering hos fonde og sponsorer.

Kunstgræsbaner står foran udskiftninger

Flere af kommunernes kunststofbaner står foran udskiftning af "græstæppe" og indfyld. En udskiftning koster i gennemsnit cirka 2,4 millioner kroner.

Forligspartierne afsætter i både 2026 og 2028 1,8 millioner kroner til formålet og forventer, at der derudover indhentes egenfinansiering.

Rideklubber har fusionsplaner

Herning Rideklub og Hammerum og Kølkær Rideklub ønsker at etablere et nyt, fælles ridecenter på de arealer, hvor der allerede drives rideklub i Hammerum. Målet er at give medlemmer og rideinteresserede i det midtjyske område et tidssvarende ridecenter med optimale betingelser for kommunens ryttere.

Kultur- og Fritidsudvalget er blevet præsenteret for et projekt til cirka 30 millioner kroner. Forligspartierne afsætter i 2028 7,6 millioner kroner i forventning om, at rideklubberne søger supplerende finansiering hos fonde og sponsorer med videre.

Der vil blive set med velvilje på en fremrykning af bevillingen, hvis rideklubberne inden 2028 har fundet resten af finansieringen.

Bedre faciliteter på Holtbjerg

FodboldHoldet Herning på Holtbjerg oplever voksende interesse fra lokalområdet. Klubben har brug for bedre faciliteter. Forligspartierne afsætter i 2025 750.000 kroner til boldbaner. I både 2027 og 2028 afsættes en million kroner til bedre klubfaciliteter.

• DET SOCIALE OMRÅDE OG ÆLDRE

Flere penge til det specialiserede socialområde

Det specialiserede socialområde har de senere år været økonomisk udfordret. Problemerne er ikke særlige for Herning Kommune, men ses overalt i landet.

Tranæs-udvalget har præsenteret en række anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. Forligspartierne forventer, at anbefalingerne vil resultere i brugbare redskaber for fremtidens håndtering af udfordringerne, ligesom der lokalt i Herning Kommune kontinuerligt arbejdes med både udvikling og nytænkning.

Forligspartierne løfter permanent den økonomiske ramme på det specialiserede socialområde med ti millioner kroner årligt. Beløbet fordeles med 4,5 millioner kroner til børne- og familieområdet og 5,5 millioner kroner til handicap- og psykiatriområdet.

Pengene på børne- og familieområdet skal ses i sammenhæng med de afsatte midler til hjælp til børn og unge i mistrivsel (*side 7*).

Puljer til fleksible om- og tilbygninger fortsætter

Social- og Sundhedsudvalget har succes med fleksibelt at foretage mindre om- og tilbygninger i boligmassen, så færre handicappede borgere henvises til botilbud i andre kommuner.

Der er tilført penge til henholdsvis anlæg og ombygning frem til og med 2026. Forligspartierne afsætter fra 2027 og frem årligt fire millioner kroner, så arbejdet kan fortsætte.

Kvaliteten i ældreplejen løftes

Regeringen indgik i april i år en bred, politisk aftale om en ældrereform. Herning Kommune modtager i 2025 og 2026 henholdsvis 9,75 millioner kroner og 10,5 millioner kroner til at føre aftalens elementer ud i livet. Når aftalen er fuldt indfaset i 2027, vil der årligt blive tilført 15 millioner kroner. Pengene skal gå til at løfte kvaliteten, plejen og omsorgen på ældreområdet.

De ekstra penge til ældre-området kommer i forlængelse af det løft i Herning Kommune, som blev vedtaget ved sidste års budgetforlig. Ved den lejlighed besluttede forligspartierne permanent at tilføre ældreområdet yderligere 18 millioner kroner om året for at sikre en bedre økonomisk balance.

Fortsat medarbejdere på gadeplan

Gadeplansmedarbejderne i det centrale Herning gør en vigtig forskel for nogle af kommunens mest udsatte borgere. Sidste år styrkede forligskredsen arbejdet yderligere med beslutningen om at ansætte en socialsygeplejerske med særligt ansvar for sundhed og hygiejne hos blandt andre stofmisbrugere. Bevillingen til gadeplansmedarbejderne udløber ved årsskiftet.

Forligspartierne beder Beskæftigelsesudvalget om at evaluere indsatsen. Det overordnede ønske er, at ordningen fortsætter. Finansieringen skal findes på Beskæftigelsesudvalgets område.

● INFRASTRUKTUR, ERHVERV OG TURISME

Silkeborgvej/Birk

I 2021 vedtog byrådet at afsætte otte millioner kroner til en udbygning af Silkeborgvej til fire spor mellem Golfvej/Åvænget og den østlige motorvejsrampe. Siden er anlægsprojektet blevet fordyret – der mangler således finansiering på fem millioner kroner.

Samtidig er der blandt andet fra de studerende i Birk et ønske om at skabe bedre forhold for fodgængerne på strækningen. Derfor foreslås en gangsti langs den sydlige cykelsti langs

Silkeborgvej mellem motorvejsbroen og Valdemarsvej. Projektet koster to millioner kroner at gennemføre.

Forligspartierne afsætter i 2025 de nødvendige yderligere syv millioner kroner, så det samlede projekt kan gennemføres.

Flere sagsbehandlere til byggesag

Forligspartierne ønsker at reducere behandlingstiden for byggesager. Derfor forhøjes taksten med henblik på ansættelse af yderligere to sagsbehandlere. MIN-udvalget anmodes om at udarbejde en differentieret model for den fremtidige ordning.

Initiativer for autocampere

Autocamper-turismen er i vækst, og Herning Kommunes faciliteter til gæstende autocampere trænger til et løft.

Forligspartierne ønsker en analyse af, hvilke initiativer der med fordel kan tages på området for at gøre Herning-egnen endnu mere attraktiv for autocamperne.

• LANDSBYER OG OPLAND

Fortsat fokus på landsbyerne

Forligspartierne har fokus på at sikre endnu bedre rammer for bolig- og bosætning i landsbyerne. Opmærksomheden skal ses i sammenhæng med byrådets udviklingsdagsorden. Det betyder, at:

- *konkrete projekter, hvor traditionelle byggegrunde omdannes til "landsby-grunde", fortsat skal afprøves. Landsby-grundene skal være billigere og uden de elementer, der er med til at fordyre en normal grund som for eksempel krav til fællesarealer og standarder på vejbredde og kantsten.*
- *indsatsen for at få nedrevet forladte bygninger i landsbyerne skal intensiveres.*
- *den tætte, direkte dialog med de landsbyer, der har interesse i bolig- og bosætningsudviklingen, skal fortsætte.*
- *dialogen med private investorer, der ønsker at udvikle for eksempel mindre rækkehusprojekter i landsbyerne, skal styrkes.*

Byrådet har allerede aktivt sat økonomi af til landsbyprojekter med kvoter til almennyttige boliger. Erfaringerne skal gerne bidrage til en ny runde, så der kan arbejdes videre ad den vej.

Støtte til Kølkeær

Kølkeær Idræts- og Kulturcenter er et naturligt samlingspunkt i nærområdet. Forligspartierne afsætter i 2025 620.000 kroner til ombygninger og renoveringer, så lokalområdet kan arbejde videre med ønsket om et sted til større fællesmøder og kulturelle indslag.

• KOMMUNEN SOM VIRKSOMHED

Cybersikkerhed øges

Risikoen for cyberangreb vurderes at være stigende. Der registreres blandt andet et stigende antal forsøg på gennembrud af kommunens firewall. Forligspartierne afsætter allerede i 2024 2,6 millioner kroner til bedre cyberværn.

Forligspartierne forpligter sig til i budgetperioden at holde sig inden for den udmeldte, økonomiske ramme, som fremgår af økonomiaftalen mellem regeringen og KL.